

real life we conducted an empirical study using the method of content analysis of essays which reflect the view of practical psychologists on the properties studied. There were some words highlighted in the text, which reflected the psychological characteristics of passionarity, i.e. there was a search for different meanings of the concept. The procedure involved counting the number of references to these words in each composition, with the following classification. The analysis of the content of the text made it possible to allocate the relevant categories (groups of words), reflecting the views of practical psychologists about the nature of passionarity, namely «existential», «internal resources», «sustainability goals», «energy», «transformation», «activity». On the basis of generalization of literary data and empirical research there are given psychological definitions of the concept of «passionarity». Passionarity is regarded as sustainable property (certain personal disposition), as the propensity of the individual to transform the reality on the basis of functional stability in solving the existential problem.

Keywords: passionarity, existence, objective stability, the transformation of reality, overactivity

Подано до редакції 13.08.2015

УДК: 614

Марк Ігоревич Каминін,
*аспірант кафедри загальної та диференціальної психології,
Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського,
вул. Фонтанська дорога, 4, м. Одеса, Україна*

СПІВВІДНОШЕННЯ ПОКАЗНИКІВ РЕВНОЩІВ З ТИПІЧНИМИ ПРОЯВАМИ ПОВЕДІНКИ ОСОБИСТОСТІ У КОНФЛІКТІ

У статті розглянуто результати теоретико-емпіричного дослідження щодо проблеми класифікації ревнощів особистості, а також здійснено спробу співвіднесення показників, діагностуючих переживання ревнощів з певними моделями поведінки особистості у конфліктних ситуаціях. Результати кореляційного аналізу показали, що для особистості, схильної до переживання ревнощів, більш характерне використання деструктивних моделей поведінки у конфліктній ситуації – суперництва та пристосування, що найчастіше використовуються для страждальницької та мазохістичної форм переживання ревнощів. При активізації дитячих ревнощів має місце використання особистістю моделі уникнення конфлікту, що сигналізує про її інфантильні тенденції. У той час, найбільш конструктивні варіанти поведінки в конфлікті (модель співпраці, компромісу) пов'язані з показниками сексуальних, особистісних (нарцисичних) ревнощів та ревнощами-сумнівом. Модель поведінки особистості по типу компромісу, має більш тісні негативні зв'язки з нарцисичними та дружніми ревнощами. Крім того, у статті надано аналіз кореляційних зв'язків між моделями поведінки особистості та показниками, діагностуючими домінуючі сфери прояву ревнощів (за допомогою модифікованої нами шкали Дембо-Рубінштейн «Розміщення себе на умовній шкалі ревнощів»).

Ключові слова: ревнощі особистості, домінуючі сфери прояву ревнощів, моделі поведінки особистості у конфлікті.

Постановка проблеми. Відомо, що переживання ревнощів особистістю є сильним афективним почуттям, яке глобально дезорганізує людські відносини, викликає стресові стани, породжує важкі як міжособистісні, так і внутрішньо-особистісні конфлікти. Як правило, ревнощі виникають у ситуаціях соціальної взаємодії, і можуть посилюватися в результаті подій, пов'язаних з втратою престижу, при невдачах, загрози гідності особистості. Тому важливою здатністю для людини виступає набуття нею конструктивних моделей поведінки при реагуванні на конфліктні ситуації, що дає необхідний психологічний ресурс для подолання ревнощів.

Існуючий потік ситуацій, що дезорганізують особистість, причиною яких є переживання ревнощів, говорить про те, що сфера зазначеної проблематики виходить за рамки традиційних проявів ревнощів (а

саме, в шлюбно-любовних відносинах), а виявляється і в інших життєвих устремліннях людини. Так, сьогодні спостерігається величезна кількість таких ситуацій, які охоплюють всі сфери життєдіяльності особистості, наприклад, переживання ревнощів у родинних і дружніх відносинах, наявність цього явища в професійній сфері та між людьми в науці, мистецтві, політиці тощо. Актуальність існуючої проблематики та невизначеність щодо класифікації ревнощів та подальшого співвіднесення її показників з певними моделями поведінки особистості у конфліктних ситуаціях послужило причиною появи цієї статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Результати аналізу основних теоретичних уявлень щодо особливостей вивчення ревнощів особистості у вітчизняній та зарубіжній психології, показують суттєві доробки у цій сфері (А. Адлер, Н. В. Дмитрієва,

Є. П. Ільїн, Ц. П. Короленко, П. Куттер, О. П. Саннікова, А. В. Сергєєва, З. Фрейд та ін.).

Ревнощі, будучи складним феноменом, поки ще не мають єдиного визначення. Так, найбільш поширене визначення ревнощів розглядається у працях Є. П. Ільїна: «негативне почуття, що виникає при недостатності уваги, любові, поваги чи симпатії з боку дуже цінваної, насамперед коханої, людини, в той час як це уявно або реально отримує від неї хтось інший» [4, с. 177]. Близьке розуміння терміну зустрічаємо у роботах відомих дослідників цієї проблеми Ц. П. Короленко і Н. В. Дмитрієвої: «ревнощі є емоцією, вони мають місце у разі виникнення загрози і втрати важливих відносин з іншою людиною, у зв'язку із заміною цих відносин на відносини з суперником або з іншим більш значущим об'єктом» [3, с. 236].

У рамках нашої роботи ми розуміємо ревнощі також як рису особистості, яка проявляється на всіх рівнях соціальної взаємодії, з цих позицій пропонує визначення А. Адлер: «ревнощі – це риса характеру, яка може зберігатися все життя, вона виникає з почуття знедоленості, а також з почуття постійної приниженості» [1, с. 77].

Метою даного дослідження є теоретична систематизація наукових поглядів щодо класифікації ревнощів та проведення емпіричного дослідження щодо взаємозв'язків домінуючих сфер вираження ревнощів особистістю з типовими проявами поведінки у конфліктних ситуаціях.

Виклад основного матеріалу. Слід зазначити, що в психологічній літературі немає єдиної класифікації ревнощів, однак є певні традиції розуміння типів та форм ревнощів у певних наукових підходах, деякі автори говорять про подібні принципи, використовуючи різні визначення і, навпаки, часом під одним терміном маються на увазі різні смисли. Спробуємо розібратися у сучасному стані проблеми класифікації різних форм та видів ревнощів.

Вважається, що автором першої наукової концепції ревнощів є З. Фрейд. Він пропонує класифікацію ревнощів, що стала базовою для психоаналітичного розуміння цього феномену. У нормі ревнощі розглядається ним як афективний стан та їх начебто відсутність говорить про механізм витіснення, що лише збільшує значення ревнощів у несвідомому житті особистості. Автор виділяє три ступені надмірних ревнощів: конкуруючий, спроектований та параноїчний. Конкуруючі ревнощі «складаються в основному з печалі, болю через передбачувану втрату об'єкта любові та нарцисичної образи» [8, с. 219]. Ревнощі другого рівню викликані власними спонуканнями до невірності, які піддалися витісненню. Ревнощі третього ступеню також впливають з прагнення до невірності, але вони спрямовані на осіб своєї ж статі, такі ревнощі виконують функцію захисту від гомосексуальних імпульсів [8].

А. Н. Волкова [2] реакції ревнощів класифікує за декількома підставами: за критерієм норми – реакції

нормальні і патологічні, за змістовним критерієм – афективні, когнітивні, поведінкові (цей критерій виділяють також Ц. П. Короленко та Н. В. Дмитрієва, Г. Уайт, С. Пфайфер та С. Вонг та ін.), за типом переживання – активні та пасивні (як і в концепціях П. Куттера, Е. Лінчевського), за інтенсивністю – помірні, глибокі та важкі.

Ю. М. Орлов говорить про те, що ревнощі можна класифікувати за основними причинами їх виникнення, він виділяє такі основні види як: ревнощі-здрістість, ревнощі-образу, ревнощі-сумнів, ревнощі-неповноцінність.

З позицій психотерапії Ц. П. Короленко та Н. В. Дмитрієва пропонує розгорнуту класифікацію видів ревнощів, вони виділяють первинні (дитячі) і вторинні – професійні та такі, що пов'язані з порушенням інтимності, які мають свої підвиди [3].

Первинні ревнощі можна спостерігати вже у 5-6 місячних немовлят. Ревнощі виникають як реакція при загрози втрати об'єкта, який цілком повинен піклуватися про дитину. Ці спонукання неусвідомлено можуть активізуватися у відносинах дорослих людей.

Професійні ревнощі є типовими для нашого часу, виникають у ситуаціях спільної роботи. Ревнощі, викликані порушеннями інтимності: ревнощі-підозра (проявляються у вигляді фантазій з приводу ймовірної зради), ревнощі-сумнів (зачіпають переважно когнітивну сторону переживань), провокативні ревнощі (виникають при бажанні спровокувати ревнощі у партнера для підтвердження його любові), сексуальні ревнощі (виникають як страх втратити сексуального партнера внаслідок суб'єктивної власної неспроможності); проективні ревнощі (виникають при почутті власної меншовартості, яка проектується в образ незначності партнера, який повинен підкорятися); нарцисичні ревнощі (характеризуються вимогою абсолютного підпорядкування партнера, агресія направляє в такому разі не на суперника, а на об'єкт ревнощів); садомазохістичні ревнощі (проявляються тенденції відчувати задоволення від уяви фактів зради і проявляються у тенденції до садизму, особливо характерні при алкоголізмі); архетипові ревнощі (проявляється у присутньому у кожній людині архетипу суперника чи суперниці, активізація цієї матриці може призводити до тяжких психічних порушень) [3].

Е. Е. Лінчевський [5] пропонує свою класифікацію ревнощів. За спрямованістю виділяються *дитячі, спортивні, творчі, статеві* види ревнощів.

Автор описує кілька характерних видів ревнощів: тиранічні та ревнощі від ущемлення самолюбства, звернені та привиті. Наприклад, *тиранічні ревнощі* виникають в упертих, деспотичних та відчужених суб'єктів. Їх високі вимоги призводять до охолодження у взаєминах з людьми. Коли такий деспотичний суб'єкт намагається знайти пояснення цьому охолодженню, то причину її він бачить не в собі, а в партнері. *Ревнощі від ущемлення самолюбства* проявляються у людей з тривожно-недовірливим характером,

з низькою самооцінкою, невпевненістю в собі, що змушує їх бачити суперника у кожному зустрічному. *Звернені* ревності представляє результат власних тенденцій у невірності, її проєкція на іншого. *Прищеплені ревності* є результатом навіювання з оточення, натяків з приводу невірності партнера.

Як бачимо, перші два види – тиранічна і від ущемлення самолюбства – характеризують особистість, що ревнує, останні два описують механізми запускання ревності.

М. Наріцин виділяє два види ревності: суб'єктивно-сензитивні та об'єктно-вмотивовані. При об'єктно-вмотивованому типі ревності особа, що ревнує, вважає об'єкт ревності залежним від себе, побоюючись втратити відчуття влади над ним, а при суб'єктивно-сензитивному типі ревності відчуває себе залежним від об'єкта ревності. Тобто мова при ревності йде про залежності. Цим типам відповідають виділені Е. Лінчевським два крайні варіанти прояви ревності: активні, войовничі та пасивні, страждальницькі.

Сучасний вітчизняний психолог Д. Пуертас [6] виділяє 7 типів ревності: *параноїдні, нарцисичні, психопатичні, мазохістичні, шизоїдні, істеричні, obsесивно-компульсивні ревності*. Як бачимо, принцип класифікації заснований на співвіднесенні ревності з розладами особистості по DSM IV.

Параноїдні ревності, за автором, засновані на механізмі проєкції, і їх можна віднести до вже відомого нам класу проєктивних ревностей. Нарцисичні ревності характерні для осіб, що мають неадекватність самооцінки; психопатичні характеризуються афективністю в емоційному і поведінковому компоненті і небезпекою для соціуму; в цей же клас можна віднести й істеричні ревності. Мазохістичні ревності служать

способом звернути на себе увагу. В структурі obsесивно-компульсивних ревностей переважають нав'язливі ритуальні дії та думки. Шизоїдні ревності виникають як фантазія для збереження дистанції з партнером, однак викликає сумнів можливість виділення цього типу ревностей, оскільки такі ревності, за автором, не зачіпають емоційну, когнітивну та поведінкову сфери діяльності особистості, тобто можна припустити, що у цьому випадку автор говорить про аспект психологічного захисту особистості, а не про ревності.

Організація та методики дослідження. Для діагностики типів або моделей поведінки у конфліктній ситуації був обраний тест К. Томаса, для вимірювання рівня схильності особистості до переживання ревностей використовувався опитувальник Л. Чурсанової, щодо діагностики домінуючих сфер проявлення ревностей нами використовувалась методика Дембо-Рубінштейн «Розміщення себе на шкалі ревностей» у модифікації А. В. Сергєєвої [7].

Дослідження проводилося на базі Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. В ньому брали участь студенти 5 курсу факультету фізичного виховання у кількості 53 осіб.

Результати та їх обговорення. Відповідно до поставленої мети теоретичного та емпіричного дослідження, нами був проведений кореляційний аналіз, який дозволив виявити значущі взаємозв'язки між показниками сфер проявлення ревностей з типами поведінки особистості у конфліктних ситуаціях.

Результати кореляційного аналізу представлені у табл. 1-2. Всі розрахунки здійснювались за допомогою статистичної обробки даних версія SPSS, версія 13.0.

Таблиця 1

Значущі коефіцієнти кореляції показників ревностей особистості з типами поведінки у конфліктних ситуаціях

Показники переживання ревностей особистістю	Типи поведінки особистості у конфліктах				
	Суперниц.	Співпрац.	Компром.	Уникнен.	Пристосув.
СР	480*	-592**		-414*	450*
ДР				595**	
ДРР			-412*		396*
ПОР	529**	-502**			
ЗПР	549**	-635**			415*

Примітки: тут і в наступній таблиці: 1) нулі та коми не позначені; 2) позначення * – $p \leq 0,05$; позначення ** – $p \leq 0,01$; 3) система скорочень показників переживання ревностей особистістю: СР – схильність до сексуальних ревностей; ДР – схильність до дитячих ревностей; ДРР – схильність до подружніх ревностей; ПОР – переживання особистісної (або нарцисичної) ревності, ЗПР – загальний показник переживання різних ревностей.

Емпіричне дослідження виявило значущі взаємозв'язки показників переживання ревностей з різними типами (або моделями) поведінки у конфліктних ситуаціях. Результати, представлені в табл. 1, свідчать про наявність наступних взаємозв'язків: існують значущі додатні кореляції на 5% рівні між типом поведінки суперництва та сексуальними (СР), дитячими ревностями (ДР) та ревностями-сумнівом; також отри-

мані значущі додатні кореляційні зв'язки на 1% рівні з особистісними ревностями (ПОР) та загальним показником ревностей (ЗПР) за методикою Л. Чурсанової, що підтверджується позицію Е. Е. Лінчевського, про те, що «ревності виникають як реакція на погрозу розпаду партнерства у ситуації суперництва».

Результати кореляційного аналізу демонструють також значущі від'ємні взаємозв'язки на 5% рівні між

показником ревнощів-сумнівів та типом поведінки. співпраця, як способом реагування у конфліктній ситуації. Також були отримані значущі від'ємні кореляційні зв'язки на 1% рівні з сексуальними (СР), особистісними (ПОР) та загальним показником ревнощів (ЗПР), що знаходить своє відображення у науковій літературі, де часто можна зустріти думку, що ревно-

щі характерні для відносин, в яких людина шукає скоріш володіння, аніж любові.

У табл. 2. представлені значимі коефіцієнти кореляції показників домінуючих сфер прояву ревнощів з типами поведінки особистості у конфліктних ситуаціях.

Таблиця 2.

Значущі коефіцієнти кореляції між показниками домінуючих сфер прояву ревнощів та типами поведінки особистості у конфліктних ситуаціях

Домінуючі сфери прояву ревнощів	Типи поведінки особистості у конфліктах за К. Томасом				
	Суперниц.	Співпрац.	Компром.	Уникнен.	Пристосув..
ПР1	370*				
ПР2	412*				
ПР3	501**				
ПР6	-436*	354*		-477*	
ПР7			-514**		
ПР8		354*			457*

Примітка: система скорочень показників домінуючих сфер прояву ревнощів: ПР1 – дитячі ревнощі; ПР2 – професійні ревнощі; ПР3 – сексуальні ревнощі; ПР6 – ревнощі-сумнів; ПР7 – нарцисичні ревнощі, ПР8 – мазохістичні ревнощі.

Результати, представлені в табл. 2, свідчать про наявність наступних взаємозв'язків. Отримані від'ємні значущі кореляції на 1 % рівні показників ревнощів (дружні та нарцисичні ревнощі) з типом поведінки компроміс, що можна підтвердити цитатою Н. В. Дмитрієвої про те, що «нарцисичні підходи невідвратно призводять до збіднення змісту інтимних відносин та відходу від щирого взаєморозуміння» [3, с. 42].

Також були отримані від'ємні кореляції на 5% рівні між типом уникнення конфліктних ситуацій з ревнощами-сумнівом (ПР6) та сексуальною направленістю ревнощів (ПР3), це можна пояснити тим, що «найбільш показові ревнощі сексуальні, що призводять до особливо тяжких страждань» [5, с. 1], тому сильний емоційний компонент при сексуальних ревнощах майже виключає використання стратегії уникання; та позитивний зв'язок на 1 % рівні з дитячими ревнощами (ПР1), що можна пов'язати зі страхом до активних дій у осіб з рисами інфантілізму: «психологічні дослідження нерідко виявляють риси психічного інфантілізму у осіб, що переживають ревнощі, це виражаються в невпевненості у прийнятті рішень, залежності, страху втрати» [3, с. 250].

Тип поведінки пристосування характеризується додатними зв'язками на 5% рівні з сексуальними (СР),

дружніми (ДДР), мазохістичними ревнощами (ПР8) та загальним показником ревнощів(ЗПР), це підтверджується думкою М. Наріцина про те, що ревнощі, перш за все, – це проблема залежності та співзалежності.

Висновки. Підсумовуючи результати проведеного теоретико-емпіричного дослідження, можна зробити такі узагальнення:

1) Існує традиційне переважання у літературі розуміння ревнощів як суто проблеми інтимних відносин, в той же час має місце недостатня розробленість проблеми ревнощів як структурної властивості, що знаходить своє відображення у багатьох сферах людських відносин. Перспективу подальших досліджень ми бачимо у розробці розуміння феномену ревнощів як багатоаспектної та цілісної властивості особистості з урахуванням широкого спектру їх проявлення.

2) Результати кореляційного аналізу засвідчили істотні зв'язки типу поведінки особистості у конфліктних ситуаціях з ревнівністю. Так, ми виявили найбільш додатні залежності на 1% та 5% рівні типів поведінки суперництва з різними показниками ревнощів та від'ємні зв'язки з показником співпраці, що свідчить про деструктивність моделей поведінки у конфліктах осіб, що схильні до переживань ревнощів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Адлер А. Наука жить / А. Адлер; [Пер. с англ. и нем.] – Киев: Port-Royal, 1997. – 288 с.
2. Волкова А. Н. Опыт исследования супружеской неверности / А. Н. Волкова // Вопросы психологии. – 1989. – № 2. – С. 98-102.
3. Дмитриева Н. В. Сексуальность в современном мире / Ц. П. Короленко, Н. В. Дмитриева. – М.: Академический проект; культура, 2011. – 326 с.
4. Ильин Е. П. Психология любви / Е. П. Ильин. – СПб.: Питер, 2012. – 550 с.
5. Линчевский Э. Э. Как быть с ревностью / Э. Э. Линчевский. – М.: Знание, 1978. – 32 с.

6. Пуертас Д. М. Ревность: истоки и способы совладания [Электронный ресурс] / Д. М. Пуертас. – Режим доступа : http://upsihologa.com.ua/Revnost:_istoki_i_sposob-Puertas.html, 2012.

7. Сергеева А. В. Особливості емоційної стійкості у студентів, схильних до переживання ревнощів / А. В. Сергеева // Наука і освіта. – 2015. – № 7. – С. 67–77.

8. Фрейд З. О некоторых невротических механизмах при паранойе, ревности и гомосексуализме / Зигмунд Фрейд. Собрание сочинений в 10 томах. Том 7. Навязчивость, паранойя и перверсия. – Москва:

ООО «Фирма СТД», 2006. – 336 с.

REFERENCES

1. Adler, A. (1997). *Nauka zhit [The Science of live]*. Kiev: Port-Royal [in Russian].
2. Volkova, A. N. (1989). Opyt issledovaniia supruzheskoi nevernosti [The studies of adultery]. *Voprosy psikhologii – Issues of Psychology*, 2, 98-102 [in Russian].
3. Dmitrieva, N. V. & Korolenko, T. S. (2011). *Seksualnost v postsovremennom mire [The sexuality in the postmodern world]*. Moscow: Akademicheskii proekt; kultura [in Russian].
4. I'in, E. P. (2012). *Psikhologiya liubvi [The Psychology of love]*. SPb.: Piter [in Russian].
5. Linchevskii, E. E. (1978). Kak byt s revnostiu [How to deal with jealousy]. Moscow: Obshchestvo "Znaniie" [in Russian].
6. Puertas, D. M. (2012). Revnost: istoki i sposoby sovladaniia [Jealousy: Sources and methods of coping]. Retrieved from http://upsihologa.com.ua/Revnost:_istoki_i_sposob-Puertas.html [in Russian].
7. Serheieva, A.V. (2015). Osoblyvosti emotsiinoi stiikosti studentiv, skhylnykh do perezhyvannia revnoshchiv [Peculiarities of emotional resistance of students prone to experiencing jealousy]. *Nauka i osvita – Science and Education*, 7, 67-77 [in Ukrainian].
7. Freid, Z. (2006). *O nekotorykh nevroticheskikh mekhanizmax pri paranoie , revnosti i gomoseksualizme [On some neurotic mechanisms in paranoia, jealousy and homosexuality]*. (Vol. 7.). Moscow: ООО «Фирма STD» [in Russian].

Марк Игоревич Камынин,

аспирант кафедры общей и дифференциальной психологии,
Южноукраинский национальный педагогический университет имени К. Д. Ушинского,
ул. Фонтанская дорога, 4, г. Одесса, Украина

СОВРЕМЕННЫЕ ПРИНЦИПЫ ТИПОЛОГИЗАЦИИ РЕВНОСТИ

В статье рассмотрены результаты теоретико-эмпирического исследования по проблеме типологизации ревности. Осуществлена попытка соотнесения преобладающих сфер проявления переживания ревности со склонностью к использованию личностью моделей поведения в конфликтных ситуациях и уровнем сформированности личностной зрелости. Результаты корреляционного анализа показали, что для личности, склонной к переживанию ревности, более характерно использование деструктивных моделей поведения в конфликтной ситуации соперничества и приспособления, что характеризует два выделенных многими авторами варианта переживания ревности – страдальческой и воинствующей; при активизации детской ревности имеет место использование ухода от конфликта, что сигнализирует про инфантильные тенденции личности. В то время как наиболее конструктивные варианты поведения в конфликте связаны отрицательной связью с ревнивостью: речь идет об отрицательной связи сотрудничества с показателям сексуальной, личностной ревности и ревностью-сомнением, компромисс имеет наиболее тесные отрицательные связи с нарцисической и дружеской ревностью. Кроме того, проведен анализ взаимосвязи ревности с уровнем личностной зрелости, который показал, что для ревнивой личности характерна неуверенность в своих возможностях и, одновременно с тем, существуют тенденции к желанию доминирования над партнером. Также в статье предоставлен анализ корреляционных связей выделенных сфер проявления ревности с помощью модифицированной методики Дембо-Рубинштейн размещения себя на условной шкале ревности.

Ключевые слова: детская ревность, профессиональная ревность, сексуальная ревность, ревность-сомнение, ревность-подозрение, нарцисическая ревность, мазохистская ревность, провокативная ревность.

Mark Kamynin,

Post-graduate student of General and Differential Psychology Department,
South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky,
4, Fontanska Doroha St., Odesa, Ukraine

MODERN PRINCIPLES OF JEALOUSY TYPOLOGY

The article describes the results of theoretical and empirical research on the typology of jealousy. An attempt to correlate the predominant manifestation of feelings of jealousy areas with a tendency to use the individual behaviors in conflict situations and level of development of personal maturity is undertaken. The results of correlation analysis showed that a person prone to experiencing jealousy is more characterized by the use of destructive patterns of behavior in a conflict situation of rivalry; this proves the distinguished by many authors two variants of experiencing of jealousy – that of suffering and fighting; when activating children activity the use of avoiding conflict takes place, which signals about the trend of infantile personality. At the same time, when the most constructive behaviors in conflict are associated with a negative relationship with jealousy (we are talking about a negative relationship of cooperation with the sexual performance, personal jealousy and jealousy-doubt), compromise has the closest connection with the negative jealousy-narcissism and friendly jealousy. In addition, the analysis of the relationship of jealousy to a level of personal maturity showed that the

jealous person is characterized by a lack of confidence in his abilities and, at the same time, there is a tendency to desire to dominate. The article also provides the analysis of the correlation relations of the singled out areas of its manifestations with the help of a modified method of Dembo-Rubinstein.

Key words: child jealousy, professional jealousy, sexual jealousy, jealousy-doubt, jealousy-suspicion, jealousy-narcissism, masochistic jealousy, provocative jealousy.

Подано до редакції 10.08.2015
